

טיב הקהילה

ראש השנה
א' תשרי תשפ"ו

המנונים לפר אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג	6:00
מוצ"ש"ק	7:11
ר"ת	7:52

סוף זמן קריאת שמע והפילה

סו"ק"ש א'	8:44
סו"ק"ש ב'	9:27

סו"ת א' 10:00
סו"ת ב' 10:28

המנונים לפני ששון קי"ו

גליק מס':

801

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

ש'צוה להם לעלות לעיר הקודש
שלש פעמים בשנה ללמוד שם
יראת ה' ודרכיו מפי הכהנים
והנביאים כמו שנאמר (דברים
יד, כג): 'למען תלמד ליראה את
ה' אלקיך' עכ"ל. בדבריו אלו

מצות 'הקהל' ולימודה לימינו

גילה שאין דברי תורה ותוכחה הנשמעים בבית עולמים כדברי
תורה ותוכחה הנשמעים בכל יתר המקומות בבית עולמים
היתה ההשפעה משונה לשבח במידה גדושה, ואשר על כן
רצה הקב"ה שישאל קדושים לא יסתפקו רק בדברי תורה
ומוסר הנשמעים מחכמה בעיר, ושלוש פעמים בשנה
יטריחו עצמם לעלות בציון ולקבל תורה ומוסר מפי הכהנים
והנביאים הנמצאים בירושלים ומפיהם יזכו להתעלות ולהיות
יראים ושלמים.

ולמה נשתנתה ירושלים מכל הארצות? אין זה כי אם מפני
גודל הקדושה שהיתה שוררת שם! היא זו שגרמה שכל הבא
בשעריה זכה שדעתו התרוממה, והתעורר בו רצון עז לקרבת
אלקים וכיון שכן התאוו מאוד לשמוע דברים המעוררים את
הלב לתשובה ולמעשים טובים, כדי שאלו יסייעו בידו לקיים
'סור מרע' ולהסיר כל המסכים החוצצים בינו לבין בוראו, וגם
'עשה טוב' כדי שאלו המעשים ישמשו כאמצעים לקרבו יותר
לבוראו. אלו הרצונות המשיכוהו אל הכהנים והנביאים כדי
לשמוע מפיהם דברים המעוררים לתיקון המעשים ודבריהם
אכן נקלטו היטב בלבו ומתוך כך היה ביכולתו לקיים את
משאלתו, וזכה להתעלות מאוד במעלות היראה והדבקות, וכך
היה שב לעירו כשהוא מלא וגדוש בקדושה וביראה נשגבה,
ומאז כשעסק בתורה השתנה תורתו לשבת שהרי מבואר
בספרים הקדושים שכל עוד שאין האדם נקי מחטאים אין
תורתו עולה לרצון, אבל מאחר שטיהר עצמו מן החטא עמד
לו זכות התורה ותורה כעין זו ודאי הוסיפה לו יראה על יראתו,
וגם את מצוותיו קיים רק מתוך כוונה טהורה, ובכל פרטיהם
ודקדוקיהם בלי פשרה כל שהיא.

לאור האמור יש לומר, שגם מצות 'הקהל' היתה לשם מטרה
זו, היתה זו הזדמנות נוספת לעורר את העם במקום המקודש
ביותר, על ידי שהגדול שבעם היה קורא לפניהם 'משנה תורה',
הוא הספר המעורר את העם לקיים 'סור מרע ועשה טוב',
כי כמחצית מזה הספר הוא דברי תוכחה ומוסר, ובמחציתו
השני שנויים רוב המצוות ושמייעה זו היתה בסעדם והביאים
לתשובה מעולה, ומאז ראויים היו להתעלות בכח ובזכות
תורתם.

- חמשך בעמוד 2 -

בבוא כל ישראל לראות את פני ה'
אלקיך במקום אשר יבחר תקרא
את התורה הזאת נגד כל ישראל
באזניהם: תקהל את העם האנשים
והנשים וטף ונרד אשר בשעריך
למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו
את ה' אלקיהם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת: וא

א"י

הנה אלו המקראות מדברים ממצות 'הקהל', ומתוכנם רואים
נקודה המעוררת פליאה ואומרת 'דרשיני'. כי מתחילה מפרטת
התורה כל פרטי המצוה, ובהמשך היא מפרשת מטרת המצוה,
ובכך היא אומרת שאין מצוה זו בכלל המצוות שהם בגדר
'גזירת הכתוב', מאחר שיש לה מטרה גלויה והאדם מבין מדוע
הוא מקיימה. אולם כשנעיינים בגוף המטרה, אי אפשר להבין
מהותה, ונראים הדברים כמי שאומר שהמטרה היא עצם
המצוה, וכמי שאומר: תן לראובן מתנה כדי שתתן לראובן
מתנה...

ואפרש שיחתי: אחר שהכתוב הראשון שלפנינו הורה על זמן
מצות 'הקהל' [וכתוב להכתוב שלפניו] ועל חובת קיומה במקום
המקדש, הודיע גם מהות המצוה שהיא: 'תקרא את התורה
הזאת נגד כל ישראל באזניהם', דבריו אלו הם למעשה תמציתה
של מצות 'הקהל', שהיא: להשמיע את התורה בנוכחות כל
עדת ישראל, 'באזניהם' כלומר, שאין המצוה מתקיימת רק
בזה שמשמיעים בנוכחותם, אלא צריכה שתהא גם 'באזניהם'
– שיטת אוזן לקבל הדברים, זאת אומרת שגוף המצוה היא
לשמוע את התורה מפי המלך המקרא.

לאחר שאנו יודעים כל פרטי המצוה בא הכתוב שלאחריו
להודיענו מהי מטרתה של מצוה זו, ואמר: 'למען ישמעו'
בתיבות אלו מגלה לנו הכתוב שיש מטרה למצוה זו, ומה?
השמיעה! דבר זה אינו מובן, שהרי אין השמיעה המטרה כי
אם עצם המצוה.

גם על יתר הפרטים שמביא כמטרה למצוה זו 'למען ילמדו'
ויראו את ה' אלקיהם' וגו' צריכים ביאור, שהרי אין אנו רואים
שדוקא מתוך שמיעה זו באים לכל אלו, כי גם בימינו שאין
מצות 'הקהל' נוהגת, רבו לומדי תורה, וגם כל הבוחר ביראה
יודע שאין השגתה תלויה בידי שמים (ראה ברכות לג), וישראל
מלאים גם בימינו במצוות ובמעשים טובים.

אמנם דבר גדול גילה לנו הכתוב, וכדי להבין כוונתו אצטט
מקודם שורה קטנה מדברי המלבי"ם בפירושו על ספר ישעיהו:
(א"י י"ב) כשדיבר מענין מצוה 'עליה לרגל', והא לך לשונו:

טיב המערכת

• כדי שתמליכוני עליכם •

בעיד הבירה היתה התכונה רבה מאוד, הכל
מתכוננים להכחדת המלך החדש, מקום מיוחד
בבנה לשם כך, וכל עובדי ומשרתי ארמון המלוכה
התכוננו ליום הגדול, עיי הבירה נתקשטה בפרחים
ובקישוטים רבים כיאה ליום מיוחד זה, וטובחים
ידועי שם הובאו מרחבי העולם כדי להכין מעדני
מלכים לכבוד המאדע, אין פינה בעיד שלא
שופצה ונקתה והכל אוסר התחדשות והנה
תגיע היום הגדול, מכל בית בעיד נשמעים קולות
מרושעים, וכי דבר פשוט הוא היום מכתירים את
המלך! הכל מוכנים ומזומנים לטקס המכובד.
תגיע הרגע הגדול, מכל קצווי תבל נהרים מלכים
ורחוקים לאירוע הגדול, כל בני העיד יוצאים
מבתיהם כשהם לבושים במיטב מחלצותיהם
לעבר מרכז העיד, שם הוכן מקום מיוחד לקלוט
את המזומנים, התמורת סגנון נעימות ערבות
שהלקם הולחנו במיוחד לכבוד המעמד, ובכל
פינה עומדים משרתים לבושי שרד ומגשישים
מעדנים שהוכנו ע"י מיטב הטובחים, והנה פותחת
התמורת במסגרת מיוחדת המלך מגיע לבוש
פאר וחד, הכל מקבלים את המלך בכבוד מלכים
ופותחים בטקס ההכחדה המסורת, אך הוא מביט
סביבו לכל הכיוונים ולפתע אומר כי הוא רוצה
שהכחדתו תתקיים בכפר 'שלו', עם האנשים
שתמיד היו לצידו, בליט ביריה יוצאת שידת
המלוכה לעבר הכפר, הם מגיעים לכפר הרחוק
מעיר הבירה, אנשים פשוטים מתעוררים שם
גדמה כי אינם יודעים מכל מה שמתרחש בעיד
הבירה, אך כשהם רואים את אחובם שנועשה
מלך, הם כולם יוצאים לקראתו ובטקס פשוט
וצנוע מכתירים אותו, ורק אז המלך מרוצה...
אינו יודעים במה זכינו, אך זאת יודעים אנו כי
יש לקבלה בעולמות העליונים רבבות מלאכים
ושרפים וחיות ואופני הקודש, ובוודאי שביום
ההכחדתו – ראש השנה יש שם תכונה מיוחדת
אך הקבלה כביכול אינו מרוצה מכל זה, הוא
רוצה שהעם 'שלו' עם ישראל יכתירו אותו, וכך
הוא מבקש מאיתנו 'אמרו לפני מלכותי כדי
שתמליכוני עליכם, מה גדולה תהיה שמחתו
בעת שאנו – קרוצי חומר זוכים להמליך את
מלכו של עולם, שבחר דווקא בנו מכל העמים
להמליכו על כל העולם, וכמובן גם עלינו..

(ע"פ טיב המועדים-ראש השנה)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

ערכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

הדוספות בתפילות של עשרת ימי תשובה

המלך הקדוש

א. בעשרת ימי תשובה חותם בברכת קדושה המלך הקדוש, מפני שהימים הללו הם ימי דין שהקב"ה יושב ודן כל העולם ומראה מלכותו ומסמלתו שהוא בכל משלה (ש"ע ס' תקפ"ב ס"א ובמ"ב שם).

ב. אם טעה ואמר הא-ל הקדוש, ואפילו הוא רק מסופק אם אמר המלך הקדוש, ה"ז חוזר לראש התפילה. ודוקא כשזכר לאחר כדי דיבור משימים הא-ל הקדוש, אבל אם זכר קודם ששהה כדי דיבור, דהיינו כדי שיעור אמירת ג' תיבות יאמר מיד המלך הקדוש ויצא וכל זה דוקא כשלא התחיל עדיין ברכה אחרת, אבל אם כבר התחיל ברכה אחרת אפילו אם עדיין תוך כדי דיבור חזר לראש (ש"ע שם ס"ב ובמ"ב שם) וי"א דאפילו התחיל כבר ברכה אחרת ב"ל אין חזר לראש אם הוא עדיין תוך כדי דיבור (אלף המגן שם סק"ב).

ג. ואינו מועיל מה שיאמר צ' פעמים המלך הקדוש, שהרי אינו יכול להרגיל את עצמו לומר כמו שאומר בתפילות, שאם יזכיר את השם הרי זה ברכה לבטלה (מ"ב שם סק"ג בשם המ"א). וי"א דכשיאמר צ' פעמים 'ברוך אתה השם המלך הקדוש' מהני (פ"ת הביאו בשע"ח סק"ב) ורוב האחרונים לא פסקו כן (שע"ח שם) ולכן אם אמר צ' פעמים 'ברוך אתה השם המלך הקדוש', ועכשיו הוא מסופק בתפילתו, יתפלל שנית דרך גובה (מ"א שם ס"ז). וכן הנכון שלא יאמר צ' פעמים ברוך אתה השם וכ' כדי שלא להיכנס במחלוקת (כח"ח שם סק"ג).

ד. אם הוא מסופק בראש השנה ויוחל"פ אם סיים המלך הקדוש, אך ברור לו שאמר את כל הנוסח של ובכן וכן פתח על הסדר, אפשר דא"צ לחזור, דאולי לא שייך לומר בזה שאמר כהרגלו כל השנה, שהרי הוסיף לומר קודם סיום הברכה מה שאינו אומר בכל השנה (מ"ב שם סק"ד).

ה. אם אמר תיבת הא-ל ועדיין לא אמר הקדוש, אע"פ ששהה יותר מכדי דיבור, ואח"כ סיים המלך הקדוש, א"צ לחזור (דע"ת אלף המגן שם סק"ז בשם הר"ק מבוטשאטש).

ו. ש"ץ שטעה בהמלך הקדוש חזר לראש ואומר שנית קדושה (שע"ת סק"א).

ז. אם היה זוכר בסוף ברכת מחיה המתים כשאמר מי כמוך אב הרחמים שהוא צריך גם כן לומר המלך הקדוש, אזי אנו אומרים שמסתמא זכר גם בשעת הברכה ואמר המלך הקדוש (מ"א להנהיג מבוטשאטש).

ח. בשבת שובה ערבית יאמר בברכת מעין שבע 'המלך הקדוש' ואם טעה ואמר הא-ל הקדוש, יש דעות באחרונים אם צריך לחזור, ודוקא אם סיים הברכה, אבל אם זכר קודם שסיים הברכה, יתחיל עוד הפעם מן 'המלך הקדוש' (ש"ע ס"ג ובמ"ב שם).

המלך המשפט

ט. בעשיית אומר חותם בברכת השיבה שופטינו המלך המשפט, ואם טעה וסיים סלך אוהב צדקה ומשפט א"צ לחזור, ומ"מ אם זכר תוך כדי דיבור, ואמר המלך המשפט (מ"ב סק"ז ע"פ פסק הרמ"א בס"י ק"י). וי"א דאם זכר לאחר שעקר רגליו, טוב שיתפלל עוד הפעם בתורת גובה, וא"צ לחזר בה דבר, כיון שהוא מתפלל אותה מחמת ספק (ש"ע הרב ס' תקפ"ב ס"ב).

י. אבל אם סיים הא-ל אוהב צדקה ומשפט, וזכר לאחר כדי דיבור, ה"ז חוזר לברכת השיבה שופטינו וממשיך על הסדר, ואם זכר לאחר שעקר רגליו חזר לראש (ש"ע ס' תקפ"ב ובמ"ב שם סק"ט).

יא. ואומר המלך המשפט בשני הה"ל, ויהיה בזה כי י"א שהוא לעיכובא ומ"מ בדיעבד אם אמר מלך המשפט לא יחזור (מ"ב ס' ק"ח סק"ב).

זכרנו ומי כמוך זכר

יב. תיקנו הגאונים לומר בעשיית זכרנו בברכת אבות

ומי כמוך בגבורות ובברכת הודאה וכתוב, ובספר חיים בברכת שים שלום וכיון שאינו אלא תיקון הגאונים אם שכח לאמרם אין מחזירין אותו (ש"ע ס' תקפ"ב ס"ה ובמ"ב שם). ואפילו אם רוצה לחזור אינו רשאי (מ"א שם סק"ד, ועי' במחש"ש שם).

יג. אפילו לא עקר רגליו עדיין, רק שכבר אמר השם של סיום הברכה, אינו חוזר, אבל כל שעדיין לא אמר השם של סיום הברכה ה"ז חוזר, אפילו אם כבר אמר כמה שמות באמצע כגון בברכת הודאה שהמשיך וכל החיים וכ' (מ"ב שם סק"ז). וי"א דבכח"ל יאמרנה במקום שנזכר ולא יחזור לתחילת וכל החיים (מ"א שם ס"י ע"ש).

יד. אמר ברוך אתה השם וזכרנו שלא אמר זכרנו או מי כמוך, לא יאמר למדני חוקיך, אלא ימשיך בתפלתו (בא"ח נצבים ס"ב וכל"ס מ"ש בשע"ח ס' קפ"ח סק"ח).

טו. י"א שאם אמר שכח לומר זכרנו או מי כמוך, וכבר סיים הברכה, ועדיין לא התחיל הברכה האחרת, ה"ז רשאי לאמרנה שם אע"פ שאינו חייב (אלף המגן שם סק"ה בשם מ"א). וי"א דאם זכר לאחר השם של חותמת הברכה לא יאמרנה במקום שנזכר (ש"ע הרב שם ס"ז).

טז. י"א דאם שכח לומר זכרנו, אומר אותה בשומע תפילה ובשבת וי"ט שא"א שומע תפילה, וכן אם שכח לומר וכתוב או בספר חיים, יאמר אותם קודם שיעקור רגליו, אבל אם שכח לומר מי כמוך, אין לו תשלומין, משום שאינו בקשת רחמים (בא"ח נצבים ס"ב). וי"א דאין חילוק בזה, ובכולם אם שכח יאמר אותם קודם שיעקור רגליו (כח"ח סק"ב). ובחיי אדם (כלל כ"ד סכ"ה) כתב שכתב לומר בספר חיים וזכר לאחר שסיים הברכה, ראוי לאומרו ותיקף קודם יהיו לרצון, כיון שכבר גמר התפילה.

יז. נהגין שכשסמיך החזן לכתוב או בספר, אומרים הציבור בקול רם וכתוב או בספר, והחזן ממתיך עד שייסימו ואומר אח"כ (מ"א ס' תקפ"ד ס"י). ויש מקומות שנהגים כן גם בזכרנו ומי כמוך (קצה המטה סק"ב ליקוטי מהר"ח).

יח. בתפילת שחרית מנחה וערבית אומרים אב הרחמן, ובתפילת מוסף דר"ה ויוכ"פ ושבט אומרים אב הרחמים, וכן במנחה של שבת ובגנילה אומרים אב הרחמים (שער הכוונות הובא באחרונים).

יט. יאמר 'לחיים' בשב"א תחת הלמ"ד, ולא יאמר בפ"ת דלא לישתמע לאחרים דהיינו לא חיים ודוקא בימים האלו כיון שהם ימי דין צריך לדקדק ולפרט היטב תפילתו, משא"כ בשאר ימות השנה אנו אומרים והעמידנו מלכנו לחיים בפ"ת תחת הלמ"ד ואין חוששין לפי שאחר כוונת הלב הן הדברים (מ"ב שם סק"ט).

כ. ולא יאמר לחיים טובים רק לחיים עד שיגיע לכתוב לחיים וכ' אז יאמר לחיים טובים כי המבקש צריך לבקש מתחילה דבר מועיל, ואח"כ מוסיף וחולך (שם) [ומטעם זה י"א דאין אומרים עם הש"ץ זכרנו ומי כמוך, משום שלא יתכן שאחר שביקש דבר היותר גדול שכבר אמר בהודאה וכתוב לחיים טובים שיאמר שוב עם הש"ץ זכרנו שהוא דבר היותר קטן שאין אומרים בו לחיים טובים, ורק לבסוף בהודאה אז אומרים עם הש"ץ וכתוב לחיים טובים, וכן בספר שהוא גם כן דבר היותר גדול (טעמי המנהגים ס' תש"ג)]. ולכן בברכת שים שלום מוסיפין בספר חיים ברכה ושלוש וכ' (טור).

מעמקים

כא. בכל עשרת ימי תשובה טוב ונכון מאוד לומר בין ישתבח ליוצר מזמור מעמקים קראתך ה' (האריז"ל) בשער הכוונות דרוש ר"ה בהקדמתו והובא במ"ב ס' ב"ד סק"ד, ובכ"ה במ"א שם ס"ט). ואם בשעה שהציבור אומרים מעמקים הוא עומד עדיין באמצע פסוקי דזמרת ה"ז רשאי לומר עממם ומ"מ כשמגיע אחר ישתבח יוכל לאומרו במקומו (אלף למטה שם סק"ב).

טיב חפזות - המשך מעמך 1 -

מעתה מובן היטב כוונת הכתוב כשאמר 'למען ישמעו', כי אין זו אותה שמיעה האמורה בגוף המצות, שם אכן הכוונה על חובת שמיעה כפשוטו, וככל המצוות התלויות בשמיעה,

[כי מצד התורה אין שמיעה זו שונה משאר השמיעות שיש בהן חיוב שהרי חובת המצוות אינן תלויות ברצון האדם, וכולן הן גזירות שמים ומצד הדין מוטל על האדם להטות אוזן גם אם יהיה זה בעל כרחו]. ולאחר שהשמיע לך על השמיעה שהיא חובה, הודיעך שמטרת זו המצוה היא 'למען ישמעו' - כדי שיוזכה לשמיעה החודרת בלב, כלומר, כדי לצאת ידי חובת המצוה די לנו בשמיעה שמקבלים מצד הטיית האוזן, אבל מטרת המצוה היא שיוזכה לשמיעה הנובעת מקדושת המקום ושמיעה כעין זו מעוררת את האדם מאוד לתשובה ולתיקון המעשים ולקרבת הש"ת. ושמיעה זו תביאנו גם כן ללמען לימדו - שגם בשבוע אל ביתו תיחשב לימודו כלימוד, כי תהיה זו לשם שמים בלבד, ותורה זו תוסיף יראה על יראתו ויתקיים בו 'ויראו את ה' אלקיכם', ומתוך כך גם ידקדק היטב בקיום המצוות ויתקיים בו 'שמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת'.

ושוב לא תקשה שגם מבלעדי מצות 'הקהל' נתונה הבחירה בידי אדם לעסוק בתורה ולעורר היראה ולהרבות במצוות, כי אינו דומה תורה שהאדם לומד קודם שבא לידי תשובה והתעלות לתורה שלומד לאחרית, כי תורה שלא מתוך תשובה לא תיחשב כתורה לעומת תורה מתוך תשובה.

ועל מה שהקשת על 'יראת שמים' שאינה השגחה בידי שמים וכל הבורח ביראה יכול לזכות בה, על אף שיש צדק בטענה זו, צריך אתה לדעת שהבורח ביראה אכן יכול לזכות בה, אבל כדי שיהיה בוחר בה זקוק הוא לעסק התורה מתוך תשובה.

וגם אם צדקת בדברך שהבחירה לקיים מצוות ומעשים נתונה גם בימינו לכל, עליך להבין שהזכיה 'לעשות את כל דברי התורה הזאת' לא תמצא כי אם במי שלומד תורה מתוך תשובה, שהרי הוא זה הזוכה ליראה אמיתית מבורא, והיראה היא זו העומדת כתרס בפני היצר המנסה את האדם ומבקשו להתפשר עם בוראו... ועתה בשבתנו בגלות אין אנו זוכים למצות 'הקהל'. אולם כשהגויים אנו במצוה זו ומבינים אנו את מטרתה, צריכים גם אנו להתעורר ולהשתוקק להשיג מטרתה ככל שאפשר לנו, וקודם הלימוד מוטל עלינו לשוב בתשובה, ורק מתוך כך תאה תורתנו לרצון להעלותנו מעלה מעלה.

ואף שכאמור אין לנו מצות 'הקהל' ואין ביכולתנו להתעורר לתשובה עמוקה כפי שזכו בזמן הבית מכה קדושת הבית יש גם לנו תקוה אם נשתדל להשיג לכל הפחות את התשובה שידיו כן מגעת בה, כי אז תעמוד לנו זכות תורתנו להשיג ברבות הימים את התשובה האמיתית הנדרשת מעמנו. דבר זה יצא מקולמוסו של בגה"ק בעל ה'בני יששכר' בהקדמתו לספרו 'אגרא דכלה' והא לך לשונו: 'זהנה לא נעלם מאמר הנביא 'צירו לכם ניר ואל תזרעו אל הקוצים' (ירמיהו ה' ג.)

והתורה והמצוות שהאדם עוסק בעודנו בחלאות הטומאות התבל ייחשב כזרע אל הקוצים, וה' יוסיף כח בקוץ ודדרה, המה כוחות הסטרא אחרא, עם כל זה כך היא דרכה של תשובה, מדאורייתא בביטול בעלמא סגי עד אשר יאיר אליו השם יתברך ברחמים על ידי עסק התורה, והיא תלמדנו דעת ותבונה לתקן מדותיו באהבה רבה, וזה נרמז בפסוק 'מי פתי יסור הנה' (משלי ט' ד) כי מ"י הוא עולם התשובה כנוגע, והיינו כשפתי רוצה לשוב בתשובה יסור הנה ותלמדנו התורה דעת עכ"ל.

הרי לך מדבריו שמלכתחילה אין מבקשים מן האדם כי אם שיעשה ככל שביכולתו, ואם יעשה ככה תהיה לו התורה לעזר להשיג התשובה הרצויה.

תמליכוני עליכם

להמליך את הקב"ה על מחשבות ליבנו ולשעבדם אלי

מלכות ברצון – מלך הוא ברצון ומושל בכפיה

אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם (ראש השנה לד'): העבודה של ראש השנה הוא המלכת הבורא יתברך שמו על כל העולם כולו, וכדרך שאנו מבקשים בתפילת היום ברוב רגש ובהתעוררות הלב: 'מלך על כל העולם כולו בכבודך, והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עוזך על כל יושבי תבל ארצך, וידע כל פעול כי אתה פעלת, ויבין כל יצור כי אתה יצרת, ויאמר כל אשר נשמה באפו, ה' אלקי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה'.

מובן ממילוי, שבכדי שנוכל להמליך את השי"ת כראוי ולמלא את תפקידנו בהאי יומא על הצד היותר טוב, צריכים אנו להבין תחילה את המהות של מלך, מה זה מלך וכיצד ממליכים אותו, וכבר נתבאר הרבה בספרים הקדושים שמלך נעשה על ידי רצון העם, דהיינו שהעם בוחר לו איש אחד שלדעתם ראוי לאותו איצטלא, ומרצונם הטוב מכתירים אותו להיות מלך עליהם, מה שאין כן מושל, לא נעשה לפי רצון העם, אלא הוא כופה את עצמו עליהם בכח עד שמושל בהם.

חילוק זה מבואר היטב בספר הק' קדושת לוי (פרשת בשלח) וזה לשונו: "הנה אנו אומרים בתפלתנו בסוף שירה: כי לה' המלוכה ומושל בגוים ועלו מושיעים בהר ציון והיתה לה' המלוכה וגו'. והענין הוא, כי צריכין להבין מה חילוק יש בין מלוכה ובין ממשלה מה שהכתוב כופל לשונות כאן. אמנם הענין הוא כך, כי בחינת מלך הוא בדעת ורצון העם שכולם מסכימים על המלוכה בלב שלם ובנפש חפצה. אכן בחינת מושל הוא מחמת שיש לו עוז וממשלה למלוך להיות מולך מעצמו אפילו שלא ברצון עבדיו".

"וזהו פירוש הפסוק כי לה' המלוכה, רצה לומר, להבורא המלוכה ודאי שיין, רק שאין אומה ולשון מכיר בזה ואין להם תבונה להסכים בזה, רק עתה בזמן הזה אנחנו עמו ישראל ממליכים ומכתירים כבודו יתברך שמו שימלוך עלינו בבחינת מלכות. וזהו לה' המלוכה, מדעת ישראל, כנאמר בים 'ומלכותו ברצון קבלו עליהם כ', אבל 'מושל בגוים', באומות הוא מושל בחזקה אפילו שלא ברצונם, רק לעתיד כשיעלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה והיה ה' למלך על כל הארץ, אפילו האומות ידעו ויכירו שהוא לבדו מלך עולם ונהרו אליו כל הגוים ויתנו לו כתר מלוכה".

על פי יסוד זה כתב בעל התניא (ליקוטי תורה דרושים לראש השנה נה ב – ג) דבר נפלא שלכן נקבע דווקא ראש השנה ליום ההמלכת כי ביום הזה נברא אדם הראשון והוא היה הראשון בעולם שהמליך את הקב"ה מרצונם, היות שעל הבהמות והחיות שנבראו בימים הקודמים לא שיין בכלל ענין המלכה, שאינם בני בחירה לקבל ולמנות עליהם מלך, וכיוון שביום הזה נעשה הקב"ה למלך בראשונה על ידי אדם הראשון, לכן נקבע היום הזה ליום התחדשות מלכות שמים בכל שנה ושנה על ידי קרוצי החומר שמקבלים עליהם את ה' למלך מרצונם הטוב.

להמליך את השי"ת על עצמו ועל הנטיות הרעות

דבר זה ברור, שבכדי להמליך את הקב"ה על כל העולם כולו, צריך להמליך תחילה על עצמו, כי איך ימליך על אחרים בשעה שהוא עצמו עוד לא קיבל עול מלכותו יתברך, וכדכתב בטוב טעם ודעת הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל בספרו 'לב אליהו' (ח"ג ריש מערכות התשובה): "מרגלא הוא בפומינו לחזור על מאמר זה של מאור עיני ישראל הגר"י סלנטר זצוק"ל שאמר, כי אדם עלול להשתדל ולהגיע בכוונה נכונה להמליך את הקב"ה על כל העולמות וגם על כל העולם הזה כולו בכל ארבע פינותיו, מים ועד ים ומצפון ועד מזרח בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ורק על בריה אחת – עליו על עצמו – ישכח ח"ו מלקבל עול מלכות שמים! ולכן יש להדגיש כאן מה שאמרו אמר הקב"ה וכו', כדי שתמליכוני עליכם כלומר אל תשכחו את העיקר להמליך אותו על עצמיכם!", עד כאן לשונו.

כיצד ממליכים את הקב"ה על עצמנו, דבר זה מתחלק לב' חלקים, סוד מרע ועשה טוב, סוד מרע היינו לשעבד את כל המחשבות והגיוני ליבנו שיהיו מסורים אליו יתברך שמו בלא שיעלה בהם שום מחשבת פסול כלל וכלל, כמבואר בשם משמואל בשם זקנו הרה"ק מקאצק זי"ע ובתוספת ביאור מדיליה: "הנה האדם הוא עולם קטן דוגמת העולם הגדול, וכל הנעשה בעולם הקטן פועל ומשפיע לעולם הגדול. והנה שלושה שליטים באדם משכן לנפש רוח ונשמה, ואתנחי ביה סימנא (-הניח בו סימן) ראשי תיבות 'מלך' – 'מוח לב כבד', ובמה שהאדם משעבד את שלושה אלה לשמים משעבד דוגמתם את מלכויות העולם ואת כל שליטיהם לשמים".

"ואם שלמים וכן רבים העושים כן, היינו לשעבד לשמים את שלושה השליטים שלהם, שהם מוח לב כבד ר"ת מלך, אז נתקיים לגמרי (הפסוק) בעובדיה א' (כא) ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

"ובאם האדם אינו משעבד בעולם הקטן שלו כל ג' השליטים, הוא ח"ו חוצץ במלכות. וזהו כדי שתמליכוני עליכם, כי במה שתמליכוני עליכם הרי אתם ממליכים אותי על כל העולם... ובזה מתפשט על כלל העולם ויתקיים כי לה' המלוכה ומושל בגוים".

אני אקבע מי יכנס לביתי ומי יעמוד בחוץ

ואכן השליטה על המחשבות הוא מן העבודות הקשות שבמקדש, כדאמרין בגמרא במסכת קידושין (ל'): יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום, מה זה מתחדש, מפרש המהרש"א שזהו היצר הרע המתחדש בכל יום עם מחשבות חדשות והרהורי עבירה, בהם מנסה להחטיא את האדם ולהורידו לשאול תחתית, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל במסכת בבא בתרא (קסד:): שאין אדם ניצול מהרהורי עבירה, ועבודת האדם עלי אדמות הוא להתגבר עליהם ולדחותם מכל וכל.

הגם שאין זה דבר קל, ורוב אינשי דעלמא אף סבירי שאי אפשר כלל לשלוט על המחשבות דלא כדיבור או מעשה שהם פעולות חיצוניות שבכח האדם להתאפק מלעשותן, מה שאין כן המחשבה הוא דבר פנימי הטמון בחביוני הלב, ואפילו מחשבה שהאדם אינו רוצה בקיומה יקשה לו מאד לדחותה מעל פניו, כי קשה מאד להילחם עם המחשבות.

אבל באמת אינו נכון לחשוב כן, ולמרות שאין זה מן העבודות הקלות שבמקדש, אבל ברוב עמל ויגיעה יכולים להגיע למצב בו יוכל לשלוט על מחשבות לבו ולדחות את המחשבות שאינם ראויים, וכמעשה הידוע באחד מתלמידי המגיד ממעזריטש זי"ע שהגיע לפני רבו הק', והתאונן בפניו על מחשבות זרות שטורדות את מנוחתו ותוקפות אותו בעיקר בשעת התפלה, הרבי הקשיב למועקתו, ובמקום להשיאו עצה כיצד להתמודד עם המחשבות זרות ציווה לו לנסוע אל הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטאמיר זי"ע וממנו כבר יקבל עצה והדרכה בנושא.

אומר ועושה, קם התלמיד ונסע תיכף לזיטאמיר, משאך הגיע העירה בירד היכן מתגורר כאן הצדיק וסר לביתו לקיים רצון צדיק ולבקש ממנו עצה והדרכה על הטרדה הקשה שמצאתו בתקופה האחרונה, הוא דפק על הדלת וקיווה שהיא תיפתח בפניו מהרה, אולם הוא דופק עוד פעם ועוד פעם ואף אחד לא פותח, זה היה מאד תמוה בעיניו, כי הוא שמע מבעד לדלת הסגורה שדרי הבית נמצאים בתוכה, כעבור זמן רב, כשראה שאין קול ואין עונה, צעק פנימה בקול גדול שיפתחו לו בבקשה, כי הוא בא בשליחות רבינו המגיד הק'.

כעת כבר נפתחה הדלת, אבל רק במעט, כדי חרך צר, ומבעדה נראתה דמותו ההדורה של הצדיק מזיטאמיר שאמר לו בקול תקין, 'בביתי אני הבעל הבית, ורק אני מחליט מי נכנס לכאן ומי נשאר בחוץ, התלמיד לא

היום תמיד, ובוזא אנו מרויחים שני דברים גם שעל ידי זה מתרחק מן הרע, וגם שבכל מצוה שעושה מקיים זאת מתוך התבוננות פנימית וידיעה לפני מי הוא עומד.

כדבריו הידועים של רבינו הרמ"א ז"ל בסימן הראשון בשולחן ערוך: "שויתי ה' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח) הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן קשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקדוש ברוך הוא, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר (ירמיה כג, כד): אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה' מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד (מורה נבוכים ח"ג פ"ג ב)."

אינו דומה מי שעושה המצוות עם הכוונה הפנימית של שויתי ה' לנגדי תמיד, למי שאינו יודע למה הוא חי ולמה הוא מקיים כל המצוות וכדכתב בספר הק' קדושת לוי (פרשת מצורע): "הדבר זה דומה למלך אדיר וחזק שהיו לו ב' עבדים שהם פרתמים (לשון חשיבות ושררה) וצוה להם לעשות לו מלאכה, ועשו שניהם חק המלך ודעו כאשר צוה להם רק שהיו מחולקים בטעמים. אחד, עשה מצות המלך לעשות נחת רוח לפני המלך לקיים דבר המלך. והשני, עשה שלא לשם מצות המלך, רק בעבור שהיה חפץ בעבודה זו להנאת עצמו לכן עשה ולא היה כוונתו לדבר המלך."

"נמצא נבין החילוק בין שניהם הלא שניהם עשו דבר המלך. החילוק הוא בזה שעושה לקיים מצות המלך אזי בעשותו דבר המלך הוא ממליך את המלך עליו. וזה השני בעת עשותו דבר המלך אינו ממליך המלך עליו..."

עיקר עבודת ה' להמליך הבורא על המחשבות

זהו אם כן עיקר העבודה, להמליך את הקב"ה על כל המחשבות והרעיונות ולהקדישם לשמים כפי שכתב בספר הק' ב"ת עין (פרשת קדושים – דרוש לימי הספירה): "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם וגו' (ויקרא יט, ב). ונראה לפרש על דרך עבודה לה', דהנה עיקר עבודת ה' הוא בבחינת המחשבה, היינו לקדש ולטהר ולהמליך מלכות בורא כל עולמים יתברך שמו במחשבה בלי הפסק אפילו רגע אחת, זה הוא עיקר עבודת ה'."

וביותר נוגע עבודה זאת בימים הללו של ראש השנה ועשרת ימי תשובה כפי המובא בספר 'פלא יועץ' (ערך תשובה) שבעשרת ימי תשובה יהיו תמיד לנגד עינינו שני תמידים כהלכתם היינו שויתי ה' לנגדי תמיד וחטאתי נגדי תמיד, עוד כתב שם שכל מי שתורתו אומנותו, בימים האלה יניח עסק פלפול ויהיה רק עסוק בקריאת ספרי מוסר ובדרכי התשובה, ולשפוף שיחה לדרוש סליחה ולהקדים תפילה על כל צרה שלא תבוא, אשרי מי שיוכל להתבודד לחשוב עם קונו.

ויעזור השי"ת שנזכה להכניע את המחשבות הרעות ולשעבדם לעבודתו יתברך שמו, שלא נבוש ולא ניכלם ביום הדין, כי מלפניו לא נוכל להסתתר, כל המחשבות הכמוסות ביותר גלויות לפניו כאור השמש בצהריים, וכפי שאומרים ביום הכיפורים לפני הוי"ו, "מה נאמר לפניך יושב מרומ ומה נספר לפניך שוכן שחקים הלא כל הנסתרות והגלויות אתה יודע, אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל ח', אתה חופש כל חדרי בטן ובוחן כליות ולב אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך". אכן על ידי תשובה ותיקון המעשים נזכה שיוודע תעלומות יעיד עלינו שלא נשוב לכסלה עוד, ונזכה לטהר ליבנו לעבדך באמת ובלבב שלם.

היה צריך ליותר מכך, הוא הבין מיד שכל התכלית למענו שלח אותו הרבי היה רק בכדי לשמוע את המימרה הזאת, אני בעל הבית על ראשי ומוחי, ואני אקבע אלו מחשבות ייכנסו אלי ואלו לא את מי לקרב ואת מי לרחק.

וכדאי להביא את דברי הרבינו בחיי בפרשת נצבים שם מבאר שעיקר התביעה איננה על המחשבה הרעה עצמה, כי סוף כל סוף קשה מאד לשלוט על המחשבות כאשר הם מתעוררות, אבל האדם יכול להרגיל עצמו לחשוב מחשבות טובות ולפתח אותם יותר ויותר, ומנגד זה יש בכוחו להצטער כל אימת שעולה בראשו מחשבה רעה ולגזור בה, ואם רואה אדם שבכל זאת צצים בראשו מחשבות שאינם טובות, הרי זה סימן שלא הרגיל עצמו בתכונות הטובות ולכן מפציעים בו מחשבות רעות, ועל זה ייתבע שלא שיעבד את עצמו לחשוב מחשבות טובות ולגזור במחשבות הרעות.

עצות להתגבר על המחשבות הרעות

רבותינו הקדושים אף נתנו לנו עצות טובות בכדי להתגבר על מחשבות שאינם טובות, כמובא בצעטיל קטן של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע (סעיף ו) שכאשר יבוא אליו מחשבה רעה יאמר כמה פעמים הפסוק (דברים כג, י) 'ונשמרת מכל דבר רע', ויהרהר בדרשות חז"ל שדרשו עליו שלא יהרהר אדם ביום וכו', ולא יניח ח"ו לשהות המחשבה רעה במוחו שלא לטמאות שכל העליון ח"ו.

כך גם הביא רבינו החפץ חיים זצוק"ל בספרו 'משנה ברורה' כמה עצות טובות להעביר המחשבות רעות בשעת התפילה, ובתוך דבריו הביא עצה מספר 'אליה רבה' בשם ספר 'קיצור השולח' וזה לשונו: "סגולה להעביר מחשבת חוץ שקודם תפילה, יעביר ג' פעמים יד ימינו על מצחו, ויאמר בכל פעם 'לב טהור ברא לי אלקים ורוח נכון חדש בקרבי' (תהלים נא, יב) וכן אם בא לו מחשבת חוץ בתוך התפילה, ישתוק מעט, ויעביר ימינו על מצחו, ויהרהר פסוק הנ"ל."

ועל כולנה נודעה הסגולה הידועה והשווה לכל נפש שהובאה בספר הק' 'ליקוטי מוהר"ן' (תורה ר"ג) וזה לשונו: "הכלל שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד בפעם אחד. על כן בקל יכולין לגרש מחשבות רעות רק בשב ואל תעשה, דהיינו שלא לחשוב אותו המחשבה רק לחשוב איזה מחשבה אחרת בתורה או עבודה או אפילו משא ומתן, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן. וכבר מובאר במקום אחר (סימן עב) שאין צריכין לעשות מלחמה ולנענע ראשו אנה ואנה כדי לגרש המחשבות רעות כי אין זה מועיל כלל, אדרבא על ידי זה מתגברים יותר, רק לבלי להשיג עליהם כלל, רק לעשות את שלו במה שהוא עוסק בתורה או תפילה או משא ומתן, ולבלי להסתכל לאחוריו כלל ועל ידי זה ממילא תסתלק, עד כאן."

זהו העיקר בזמננו, כי לאמיתו של דבר אין אנו במדרגה שאנו יכולים לשלוט לגמרי על מחשבותינו, אולם בכל זאת מחויבים להשתדל עד כמה שידנו מגעת לגרש את המחשבות הרעות, על ידי שנחשוב מחשבות אחרות ומועילות, על ידי זה יתבטל ממילא ויחלפו כל המחשבות שאינם טובות וההרהורים הרעים בזה נזכה לסור מכל רע ולבטל כל משחית מעלינו.

העושה לקיים מצות המלך ממליך את המלך עליו

מעתה נבוא אל החלק השני של המלכת הקב"ה עלינו, על ידי 'עשה טוב', דהיינו להשתדל בכל עוז לחיות עם השי"ת, לזכור את הודו החופף עלינו כל

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 ☎ מתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא דמי משלוח! ✉

שְׁתַּחֲדֵשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה

יְהי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתַּחֲדֵשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה
טוֹבָה וּמְתוֹקָה.

בשולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש
השנה (סי' תקפ"ג ס"א) פסק רבינו הרמ"א:
"יש נוהגין לאכול תפוח מתוק בדבש (טור),
ואומרים 'תתחדש עלינו שנה מתוקה'
(אבודרהם), וכן נוהגין" ע"כ.

כבדים ועונשים קשים ומרים. - אנשי העיר לא ידעו
את נפשם, כיצד ניתן להינצל ממשפט קשה ונורא
זה, כידוע חוקי המלכות חמורים ונוקשים, והמורד
במלכות עונש ייענש חלילה וחלילה, ומי ימרה את
משפט עונש המלכות.

ברם, עצה אחת יחידה עמדה בפניהם, כהודמנות
אחרונה להינצל מעונש המשפט. כאשר נודע חוק
המלכות שלמלך עצמו ישנה זכות "חנינה", ואף אם
כל השופטים כולם דנים פה אחד לחובה, ולא נמצא בו
שום לימוד זכות וסגוריא, הרי המלך בעצמו רשאי על
פי חוקי המלכות לחון את אשר ירצה לחון, ולפדות את
הנידון מרדת שחת.

אך דא עקא, שהמלך בהיותו ישר ונאמן לחוקי
מלכותו, לא היה מעניק 'חנינות' בסתם בלי חשבון,
שהרי לטובת קיום המלכות נוצרו כל החוקים הללו,
והעונש עוברי העבירה יש בה טובת העמדת המלכות,
ולכן היה קשה מאד להמציא 'חנינה' מאת המלך.

הלכו אפוא אנשי אותה העיר להיוועץ עם אחד השרים
שבעירם, שהיה מאוהבי ונאמני המלך, ומכירו היטב,
וידוע טיבו שיחו וסיגו. וביקשו מלפניו לעוץ להם
עצה טובה, כיצד ובמה ניתן לפרש ולרצות פני המלך,
כדי שיעניק להם חנינה. - ענה להם אותו שר נאמן,
בקשתכם קשה היא עד מאד, כי במה תוכלו לחון פני
המלך? וכי איזה מנחה תוכלו להגיש לפניו? הרי גם אם
תקבצו הרבה כסף וזהב ומרגליות לרוב, אין הוא צריך
לכל זאת כאשר אוצרותיו מלאים הרבה יותר מכל מה
שתיבאו לפניו.

וכך היה השר מוחשב והולך עימם, בנסיון לחפש מה
יש בידם שיוכלו לתת לפני המלך ולפייסו. לפתע נזכר
השר שישנו מין 'משקה' אחד, יחיד ומיוחד במינו,
שקשה ביותר להשיגו, והוא ערב עד מאד לחיכו של
המלך, וזוהו המשקה אין למלך הרבה. - ובכן, אמר
היועץ, אם תוכלו להשיג מזה המשקה, ותגישו לפני
המלך מנחת אהבים, הרי מיד כשילגום מאותו משקה
יערב מאד לחיכו, ומובטח לכם שיתפייס ויתרצה
עימכם, ויתן לכם שאלתכם.

אך זאת אבקש ממכם - הוסיף היועץ - כאשר ישאל

ופירש הכוונה בספה"ק אור המאיר (דרוש לראש
השנה) וזלה"ק: "סימנא מילתא הוא, שנתנו לנו
הקדמונים, לאכול בתחילת הסעודה בראש השנה
תפוח מתוק בדבש, ואומרים תחדש עלינו שנה טובה
ומתוקה, ושאר הסימנים שנתנו חכמים. - הכוונה בזה,
שיחדש לנו לב טהור, להבין ולהשכיל בשנה הבאה,
איך להמתק כל הדינים בשורשם, ואל יחושו ממתקת
עצמם להמתק להם, כי אם להקל צער וגלות השכינה,
שאל יגיע לה איזה צער חס ושלום", וזוהו נקרא 'שנה
טובה'.

"וזהו שאומרים 'תחדש עלינו' דייקא, מוסב על
השכינה שהיא למעלה מראשינו, 'שנה טובה ומתוקה',
דהיינו שיוכלו להמתק הדינים בשורשם, להקל הצער
המגיע בסיבתנו אל השכינה מעליה".

"וכמו שאנו אומרים (בתפלת ועל כן נקוה) 'ויקבלו
כולם את עול מלכותך עליהם', כלומר עול המגיע
למלכות וכו'".

"עתה בראש השנה, אינו רשאי ליתן דומה לנפשו
אפילו כמעט רגע, כי רגע קטן מיום ראש השנה מחזיק
בתוכה הרבה משנה הבאה. ואם יאבד בראש, יתפשט
הכאב לכמה ימים ושבעות, הכלולים בזאת הרגע
והשעה, ככאב הראש שנתפשט בפרטי האיברים,
ונמצא ברגע קטנה מראש השנה שיושב ודומם, יאבד
טובה הרבה" עכ"ל"ק.

...

המשקה האהוב על המלך - שבו נזכה לחנינה ביום הדין

עבודת הקודש של מרן הר"ק בעל "יואל משה"
מסממאר יצוק"ל בראש השנה היתה במסירות
נפש עצומה, הימים הנוראים בסממאר היו נעלים
ומקודשים עד מאד, הרבי הקדוש בעצמו היה עובר
לפני התיבה, ומתפלל בשפיכת לב כמים. דרשותיו
המפורסמות לשם דבר, היו נאמרים בהתעוררות
רבה ונשגבה, ובקולו החוצב להבות אש היה ממים
ליבות ישראל, והתעוררות בבית מדרשו גאתה, וכל
המתקשרים עימו שבו בתשובה שלמה לפני אבינו
שבשמים.

באחת השנים בבית מדרשו של רבינו בעיר סטמאר
שבהונגריה, עמדו כל הקהל הקדוש לקראת המעמד
הגדול של 'תקיעת שופר', והכינו עצמם בסילודין
בתפילות ובמאמרי הוזהר הקדוש שלפני התקיעות
כנהוג.

והנה הושלך הס בבית המדרש, הרבי הקדוש נכנס
לפתוח בדרשה המיוחדת של לפני התקיעות, מראהו
כמלאך אלקים, כולו עוטה לבנים, וחרדת יום הדין
נסוכה על אצילות פני קדשו.

הוא ניגש אל הדוכן, ואחר נשיקת קדשו לפרוכת, פתח
את פיו ברגשי מורא ופחד הדין, המעורבים באהבת
ישראל אין קץ. 'מורי ורבותי', התגבר קולו הניעים,
'אפתחה נא לפניכם במשל נאה, כדי שתבינו את אשר
לפנינו בזה היום'.

וכך נשא הרבי הקדוש את משלו:

היה היה מלך גדול וחכם, שהצליחה ממלכתו מאד,
הוא השפיע מרוב טובו וחסדו על כל העם, והנהיג
מלכותו ביד רמה. ויהי היום באחד הערים חטאו
אנשי העיר למלך, והפרו פקודת המלכות. הם עמדו
לקראת משפט קשה, האמור להטיל עליהם קנסות

המלך מי הוא זה ואיזהו שנתן עצה טובה כל כך
לפניכם. הזכירו נא את שמי לפניו, שנתתי לכם זו העצה
ביודעי את חבת המלך ואהבתו לאותו המשקה. - כי
הנה גם אנכי חטאתי לדאבוננו לפני המלך, וגם אני צריך
להתפייס עימו. וכאשר יקבל מאיתכם משקה זה,
ותאמרו לפניו שאני הוא ששלחתי אתכם להביא לפניו
ממנו, הרי ממילא יתרצה גם עמדי, ואתפייס אף אני
עימו.

כן הדבר - פתר הרבי את הנמשל - כאשר ישראל
קדושים מחפשים עצות טובות לזכות ביום הדין,
ושואלים ודורשים כיצד ובמה נבוא לפני המלך ביום
הדין והמשפט הגדול, הרי אנו יודעים היטב את
מצבנו... שמצד המשפט לא נצא זכאים חלילה בדין!
אך העצה היחידה בעדנו, הלא היא להוחיל פני המלך
בבקשת "חנינה" שממידת "חנן" (עי' הגהת התוס'
ר"ה יז:). ומחפשים העצה, כיצד ובמה נוכל לחלות פני
מלך מלכי המלכים, מלכו של עולם, כדי שיחון אותנו,
שכן כלום חסר לפניו יתברך? ואם תצדק מה תתן לו!

ברם מגלה אני לפניכם כאן בזה היום, שישנו 'משקה'
אחד יחיד ומיוחד במינו, האהוב עד מאד בשולחן
המלך, הלא הוא משקה הדמעות... כאשר איש ישראל
פותח את ליבו, ושופך דמעות כמים לפני המלך, מזה
המשקה המלך מתרצה עד מאד! "קרוב ה' לכל קוראיו
לכל אשר יקראוהו באמת!" (תהלים קמ"ה, יח). וכאשר
מגישים לפניו יתברך מזה המשקה החביב, מיד הוא
מתרצה ומתפייס, ונותן לפניכם חנינה.

אך זאת אבקש מלפניכם - הרעים הרבי הקדוש בקולו
בבכייה ותחנונים - בהיות שגם אנכי חטאתי לפני
המלך, ומבקש אני מאד להתרצות עימו ולהתפייס
לפניו. אנא הזכירו גם אותי בתפילותיכם הנאמנות לפני
המלך, וברכתם גם אותי. כאשר נתתי זו העצה לפניכם,
ועוררתי אתכם היום לפתוח המשקה ולהגישו לשולחן
המלך, ונושעתי אף אני ביחד עמכם בתוך תפילת
הרבים.

הקהל הקדוש געה בבכייה, בהתעוררות עצומה
שעוררה דרשה זו בבית המדרש, ומתוך אותה
התעוררות ניגש הרבי הקדוש למעמד תקיעת שופר
בדחילו ורחימו, בשפיכת לב כמים להעלות המלך
מכסא דין לכסא רחמים!

*

סגולת יקרת הזמן של הימים הנוראים

שמעתי מאחד מן הגדולים אמרה נוקבת, שיש בה כדי
לעורר נימי לב ונפש.

וכה אמר, בימים המקודשים והנוראים הללו, בעמדנו
בפתחו של יום הדין הגדול של ראש השנה, בו
נדרשים אנו לתת דין וחשבון מפורט ומדוקדק על
כל מעשי השנה כולה. - אין מן הצורך כל כך ללמוד
בספרי המוסר דייקא כדי לעורר הלב לתשובה, די
לנו במה שישחור האדם את כל ימות השנה החולפת
ומאורעותיה, כאשר יפתח את לוח השנה המסתיימת
וידפדף בין הימים לבחון כיצד ובמה העביר את הימים
ואת השעות, ולרגעים תבחננו, הרי ממילא יתמלא לבו
רעד פחד ופלצות!

הרה"ק רבי מענדלי יצוק"ל מוויטבסק יצוק"ל, בעל
'פרי הארץ', עלה באחרית ימיו לארץ הקודש, והתיישב
בעיר הקודש טבריה כנודע, שם איווה למושב לו, בקרב
עם רב של כמה מאות חסידים שעלו עימו.

באותה עת היה הרוב המכריע של תושבי טבריה מבני עדות המזרח, ובראשם עמד רב גדול מגדולי הדור, הנקרא 'חכם באשי', ששמח מאוד לקראת בואו של הצדיק לשכון כבוד בעירם.

ביקש אפוא החכם באשי מהרבי הקדוש, שבאסיפתם הקרובה, יכבד אותם בהשתתפותו עימם בקרב עם רב, שיהיה בזה חיוזק והתעוררות גדול. - הרבי נענה להזמנתו בכבוד, ואמר שישתדל אכן להגיע אל אותה אסיפה.

האסיפה המדוברת נקבעה לאחד מימי חודש אלול, ומשלחת נכבדה מטעם בני הקהילה עלו לביתו נאווה קודש של הרבי, ומסרו לו את כל פרטי ההזמנה, מקום האסיפה, והיום המיועד וכו'. - הרבי קיבלם בכבוד רב כראוי לערכם הרם, ואמר שישתדל בל"ד להשתתף באסיפת קודשם.

והנה מה מאוד התאכזבו פרנסי הקהילה והחכם באשי בראשם, כאשר ביום האסיפה לא הופיע הרבי ר' מענדלי ולא השתתף עימם בקהלם.

לאחר ימים מספר פגש החכם באשי רבי הקדוש בדרכו לבית התפילה, ושאלו על סיבת היעדרותו מן האסיפה. - "האמן לי בהן צדיק - ענה לו הצדיק, שבימים המקודשים והנוראים הללו, אינני מוצא בעצמי אף לא רגע אחד! לא יכולתי בשום אופן למצוא זמן להתפנות לדברים אחרים, מלבד העיסוק במלאכת הקודש של עבודת הימים הללו. - ולראיה בדבר אומר לך: שגם אם אראה עתה בדרכי ברחוב מונח על הארץ אוצר של מרגליות נוצץ וזהיר! לא אמצא בעצמי את הזמן בשביל להתכופף ולהרימו מן הארץ..."

*

בדיקת ומבחן הבעל תוקע בכל שנה מחדש

סיפר לי הגה"ח רבי אברהם מרדכי ברייטשטיין זצ"ל, ספרא דבי דינא רבא דהעדה החרדית פעה"ק תובב"א, שזוכה לשמש רבות בשנים כ'בעל תוקע' אצל מרן הגר"י הרב מבריסק זצוק"ל.

בכל שנה ושנה לפני הימים הנוראים, היה הרב קורא לו לשאלו אם יוכל לתקוע אצלו גם השנה, ואם בקי ויודע הוא יפה בתקיעה. והיה בוחן אותו בכל שנה מחדש, לבדוק היטב אם אכן הוא שולט ומכיר בחכמת התקיעה, ואם תקיעותיו רצויים לפניו.

*

הצדיק עם תלמידיו מבטלים הגזירות במעמד התקיעות

בעת בריחתו המפורסמת של הרה"ק מרדכי זצוק"ל, מאימת הצאר של רוסיה שהיה רודף חרמה, ויצא בדרכו אל ארץ עסטרייך אל העיר סדניגורא, חלף בדרכי מנוסתו על פני העיר 'לעמבערג' הגדולה לאלקים. שם נחלש הרבי מאוד מכל המנוסה הגדולה שנצרכו לנוס ולמהר על נפשם כידוע, ונוקק שם לרופא שיבוא לבדוקו ולרפאותו.

לאחר בירור קצר נודע על רופא יהודי נאמן המתגורר בלמברג, והביאוהו לפני הרבי.

כשנכנס הרופא וראה את צורת פני קדשו המאירה של הצדיק, נפל עליו פחד והתרגשות גדולה, וכמעט שלא היה יכול לפצות את פיו. - ואמר אחד המלווים מאנשי המקום לרבי, שזה הרופא הוא נכדו של הרבי ר'

אלימלך מליענסק זצוק"ל בעל "נועם אלימלך". שמח הרבי מאוד לפגוש בנכדו של אותו צדיק נשגב קדוש ישראל, הוא פנה אל הרופא ושאלו, אולי ידוע לך איזה סיפור מכתוב קדושת זקין הצדיק, אך הרופא מרוב פחד והתרגשות מהדר כבודו של הצדיק לא היה יכול לדבר מאומה.

אמר הרבי הקדוש, אם כך אני אספר מגדולתו של צדיק.

פתח הרבי וסיפר, שפעם ביומא רבא דראש השנה המתניו הקהל זמן רב מאוד שייצא הרבי למעמד התקיעות, ולאחר שחלף זמן רב ועדיין הרבי לא יצא נדברו התלמידים ביניהם שאולי צריך לשלוח אחד מן התלמידים שייכנס אל הקודש פנימה, לראות מה קורה עם הרבי.

אך מרוב פחד ומורא המלכות לא הסכים אף אחד מן התלמידים להיכנס אל הרבי בשעה נעלה ונשגבה כזו, כידוע שבכל השנה היו יראים מאוד מפני קדשו, וכל שכן בעת רצון עילאה של תקיעת שופר בראש השנה.

ערכו אפוא גורל בין התלמידים, ונפל הגורל על שניים מגדולי התלמידים, הלא הם הרה"ק רבי מענדלי רימנובער זצוק"ל, והרה"ק מאפטא זצוק"ל, בלית ברירה נכנסו שני התלמידים חרש אל חדרו של הרבי הקדוש, ומצאוהו שוכב על מיטתו ומעיני קדשו זולגים ים של דמעות, כשהוא בוכה ובוכה בלא הרף.

הרבי ר' מענדלי נתפס בפחד איום למראה זה, ורצה תיכף לברוח החוצה, אך הרב מאפטא עצר בעדו.

הם הבינו היטב את המעמד הנורא שלפניהם, כשהרבי הקדוש פועל ומתחנן לביטול גזירות קשות רחמנא ליצלן, ולכן הוא מתעכב עד שיעלה בידו לעורר רחמים על ביטול הגזירות.

הרב מאפטא אזר עוז בנפשו, וניגש לפני הרבי ואמר הנה אנחנו התלמידים הנאמנים מקבלים על עצמנו לסייע בידי הרבי בתפילות לביטול הגזירות הרעות.

תיכף כששמע זאת הרבי קם בגבורה, ונכנס מיד לבית המדרש לתקיעת שופר, ואכן היה אותו מעמד נורא ואיום, ובאותה שנה בתפילת המוסף התאמצו התלמידים עד מאוד ביחד עם רבם הקדוש בתפילות הנוראות.

ולאחר התפילה, היה הרבי באנפין נהירין, ובירך את כל הקהל בשמחה גדולה, ואמר שבזכות עבודתם של התלמידים הקדושים התבטלו אכן אותם גזירות, ותהיה שנה טובה ומתוקה לבית ישראל.

*

ספר ה"משנה ברורה" מלמדנו כיצד לקיים 'רצון השם'

עד כמה עליו להיות דבקים בקיום 'רצון השם' תמיד, לקיים את מצוותיו, ולעשות נחת רוח לפניו, נוכל ללמוד מטיב המעשה שלפנינו.

את המעשה דנן סיפר לי נכדו של מרן הגה"צ רבי ישראל יעקב פישר זצוק"ל, ראב"ד העדה החרדית, ורב שכונת 'זכרון משה' פעה"ק ת"ז.

וכה סיפר, ספרי ה"משנה ברורה" של הגה"צ היו מלאים עם הרבה הערות והגהות מכל הצדדים וצידו צדדים. יום אחד כשערך הנכד סדר בספרים הרבים שעל השולחן וראה את 'האוצרות' המוכרים הללו שבשולי גליונות המשנה ברורה של הצדיק, הציע

לפני זקנו שברצונו לגשת 'לצלם' את כל הדפים הללו, כדי שיהיה מזה העתק נוסף, ויכולו לעורכם כראוי. [כיום כבר זכינו לאורו הגדול, ונדפס המשנה ברורה עם כל ההערות המופלאות הללו].

שאל הנכד, אם הסבא צריך לעבור עוד פעם על ההגהות וההערות, כדי לבדוק אם הם ראויים כך לעריכה ולהדפסה. - תיכף אמר הסבא, אין שום צורך בזה, בדקתי כבר את כל ההערות הללו כמה פעמים, וכבר יודע אני אותם בעל פה!

אמר הנכד, אם כך אקחה נא את הספרים, כדי לצלם את כל הדפים הללו, עם ההערות וההגהות.

שאל הסבא, ומתי תחזיר לי את ה"משנה ברורה" שלי?

עד אחר הצהריים מקווה אני בעז"ה לסיים את המלאכה, ענה הנכד.

כששמע הגה"צ את תשובתו נודעק ושאל, וכיצד תשאיר אותי כך חצי יום בלי ה"משנה ברורה", הרי כאן כתוב כיצד מקיימים רצון השם כל העת, ואיך אפשר לי להישאר חצי יום בלא לדעת מה רצון השם ממני?

אם כך, אמר הנכד, אעשה זאת בזריזות רבה, ואשתדל תיכף להחזיר מיד את הספרים!

ללמדך עד היכן מגעת דרישת הצדיקים לקיים כל העת בדקדוק את מצוות השם ורצונו, הוא הרי ידע את כל ה"משנה ברורה" בעל פה, ואף העיד על עצמו שזוכר את כל הגהותיו והערותיו שבספר, ואף על פי כן לא היה מסוגל להישאר בלא הספרים הקדושים הללו, שהיו צמודים עימו תדיר על שולחנו, לדעת ולהבין את המצוה אשר יעשה תמיד, לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו!

*

קיום 'רצון השם' בסדרי עבודת האכילה

אחד מתלמידי הבעל שם טוב הק' זי"ע בא לפניו בבקשת העצה, ללמוד דרך העבודה על תאוות האכילה. [כאשר האריכו הרבה בספרי מוסר וחסידות, שצריך האדם לשבר את התאוות, שתהא אכילתו קודש. וכבר חיבר על כך הרה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל ספר שלם, הנקרא "שולחן הטהור", בסדר עבודת "שולחנו של אדם מכפר" עי"ש].

שלחו הבעל שם טוב אל שני יהודים, שמהם יוכל ללמוד דרכי עבודה זו. הראשון הוא הרה"ק רבי מיכל מ"מ דק"ק זלוטשוב זצוק"ל, שהיה מפורסם בצדקותו. והשני היה איש יהודי פשוט, תמים ועם הארץ, הנקרא 'רבי חיים'.

תחילה עשה התלמיד את דרכו זלוטשוב, וביקש להתארח בביתו של רבי מיכל. הוא נענה כמובן בשמחה, רבי מיכל שמח מאוד על מצות 'הכנסת אורחים' שנפלה בחלקו, אבל תיכף התנצל על כך שבגודל עניויותו ביתו כמעט ריק מכל, ואין בכוחו לכבדו כראוי בכל מיני מאכל ומשתה טובים. אך האיש התעקש שדוקא זה הבית מצא חן בעיניו, ואין הוא צריך כל כך לאכילה ושתיה, רק רוצה לנוח כאן בבית לכמה ימים, עד שימשיך בדרכו למחוז חפצו. - נאות רבי מיכל לארחו בביתו, באומרו שישמח מאוד לחלוק עמו ממעט הלחם והמים שיש לו בבית.

התלמיד לא הפסיק כמובן לעקוב אחר הליכותיו של רבי מיכל, ובעיקר על סדרי אכילתו. וכראותו גודל

סיפורי השגחה פרטית
שנשרחו למערכת ע"י הקוראים

קליטה מאוחרת

"אל תשאל!!! התינוק כמעט הפסיק לאכול. הוא אוכל בקושי עשר סי סי והרופאים רוצים לאשפז אותו ולחבר אותו לזונדה!!! (האכלה דרך הקיבה), חייב כאן נס, אתה מחובר לצדיקים, תעשה לי טובה ותבקש ברכה עבורי!!!!" כך התחילה השיחה ביני לבין גיסי חסר האונים. מיד סידרתי לו פגישה אצל אחד הצדיקים לברכה. הוא נכנס לברכה, והצדיק הסביר לו שכל מה שסובלים מהילדים זה מחוסר כיבוד הורים. החפץ חיים אמר שכל הסבל שעובר האדם בעולם הזה הוא על מה שלא כיבד הורים כראוי. אם יש צער גדול בנים זה מגיע מחוסר כיבוד הוריו בעבר ובהווה. לכן תראה לפייס את ההורים שלך ולכבד אותם באופן מהודר ותראה שהכל יסתדר!!!!

מהבית של הרב נסע גיסי ישר להורים שלו. הוא התפייס איתם וישב איתם שעה ארוכה וקבע תכנית לבוא מעתה ולבקר אותם לעיתים תכופות. כבר בדרכו לבית הוא התקשר לאשתו שתכין בקבוק לתינוק. והנה זה פלא, התינוק אכל מאה ועשר סי סי. מעשר למאה ועשר!!!!

התינוק מאז אוכל כרגיל כבר מעל שבועיים ימים. חזרנו לרב כדי להודות לו והצדיק אמר שאין כאן שום פלא ולא מופת, הדברים פשוטים מאוד, וכך הסביר: "הילדים מזלזלים בהורים שלהם כי הם חושבים שהם גדלו וצמחו מהאוויר."

מה עושה הקב"ה? הוא גורם להם להיות ערים לילות שלמים עם התינוק שלהם ולפעמים אשפוזים בבתי חולים וכן על זה הדרך צער ומכאוב. מה הסיבה לכל זה? לא להעניש אף אחד, אלא לעורר את האדם לחשוב באופן הנ"ל: "ההורים שלי היו ערים איתי לילות שלמים ודאגו לי במסירות נפש לפי יכולתם לאוכל וללבוש ולמלמדים ועכשיו אני כפוי טובה?" כל זה כדי לגרום לך להבין שעליך להכיר טובה להורים. ברגע שהבנת את המסר, אין יותר צורך לעורר אותך ולכן הכל הסתדר!!!! אין כאן מופת, פשוט קלטת את המסר!!!!

פינא פאפא

.....

המעוניין לכתוב את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או: o.y.wines@gmail.com

חיים ואשתו סדרו עבורו חדר נאה ומרווח, והחלו בהכנות לשבת קודש.

ראה התלמיד שהם טורחים רבות בבישולי השבת, מעמידים סירים ענקיים מלאים בתבשילים טובים, והתפלא בשביל מי מכינים כאן כמויות ענק שכאלו, והמתין בציפייה להבין את מטרת שליחותו של הבעש"ט לבית זה דווקא.

בהגיע ערב שבת אחר הצהריים, לאחר שחזר התלמיד מבית הטבילה, הזמינו בעל הבית לסעודת 'טועמיה' של ערב שבת בהדי פניא דמעלי שבתא. חשב התלמיד שיגישו קצת 'טועמיה', כאשר מורגל בבית ישראל, כדי שלא ייכנס אל השבת ברעבון לב כוזב בפוסקים. - אך מהר מאוד גילה שהמדובר הוא בסעודה גדולה ודשנה, בעל הבית קיבל כמה וכמה מנות גדושות ומלאות, בשר ודגים וכל מטעמים.

תמה התלמיד בלבו והתפלא, הרי בכל השבת כולה אינני אוכל כשליש מן הסעודה הזו, שאינה רק סעודת 'טועמיה' לטעימה בלבד... ומי יודע מה אוכלים כאן בסעודות השבת.

ואכן לא טעה התלמיד בהערכתו, סעודות השבת בביתו של ר' חיים נערכו בכמויות ענק, בכל מנה שהוגשה ישב בעל הבית ואכל עוד ועוד, עד שלא הצליח התלמיד להבין כיצד יכול בן אנוש להכיל כמות עצומה שכזו?!

לאחר שבת מלאה וגדושה שכזו, חשב התלמיד שעתה ניתן לצום בקל שבוע שלם... אך עד מהרה הזמינו מארחו אחר כבוד לסעודת מלוה מלכא! כשהביע התלמיד את פליאתו, כיצד ניתן עכשיו לאכול עוד סעודה, אחר שזה לא זמן רב סיימו את סעודה שלישית, שנערכה כסעודת שלמה בשעתו, לא הרבה זמן אחר סעודת צפרא דשבתא, שלא נפלה בערכה וכמותה מזו שלפניה. - הביט בו המארח בתמיהה, כמי שאינו מבין השאלה כלל, וואס האט דאס אישייכות? שאל בקול. וכי מה שייכות יש בין מלוה מלכא לסעודה שלישית, זו מלוה מלכא וזו סעודה שלישית, ויהודי צריך לאכול גם סעודה שלישית וגם מלוה מלכא, כשם שצריך להתפלל גם שחרית וגם מנחה!

סעודת מלוה מלכא בביתו של רבי חיים נערכה ברוב פאר והדר, כאשר תבשילים רבים חדשים וטריים הוכנו מבעוד מועד במיוחד לכבוד מלוה מלכא. והיהודי בעל האכילה דנן התיישב לסעודתו, כמי שלא טעם טעם סעודה מעולם, התלמיד כבר קלט שסדר האכילה וכמויותיה בבית זה הינם למעלה מהשגתו, ובה בעת שהוא מצידו בקושי הצליח לטעום מעט מן המעט, היה בעל הבית יושב ואוכל צלחת ועוד צלחת, בסדרת מנות ענק בזו אחר זו.

חש התלמיד שיש כאן סיבה נסתרת לאכילה המופרזת הזאת, והרי לא בכדי שלחו רבו הבעש"ט הק' לבית זה. ובהיות שלא הצליח בעצמו לגלות שום סימני 'עבודה' באותה אכילה. - שאם מתחילה חשב שמדובר אולי ב'צדיק נסתר', המסתיר את גדולת קדושתו באכילה, הרי לאחר שעמד על טיבו ראה שאין בו ולא כלום, ומלבד אכילתו הגדולה הנותנת בו את אותותיה היטב, אין בו כלום. - נאלץ להציג את שאלתו בפני בעל הבית בעצמו.

אמור נא לי ר' חיים, פנה לפתע באמצע סעודת מלוה מלכא התלמיד לבעל הבית, מדוע אוכל אתה כל כך הרבה? וכיצד מסוגל אתה לאכול כמויות ענק שכאלו?

ר' חיים נראה מופתע לנוכח שאלה ישירה שכזו, נראה היה על פניו שהאורח נגע כאן בנקודה חשובה. אך הוא השתדל להעביר את הנושא, ופטר אותו בתשובות מתמקדות, מעודי אוהב אני מאוד לאכול... אמר, אשתי החשובה מכינה לנו ברוך השם מטעמים מופלאים! הרי נוכחת בעצמך במשך השבת בטעמים המשובח של המאכלים שלנו, אני מקווה שנהנית מן האוכל כאן!

כך גלגל בעל הבית את השיחה לנושאים אחרים, וככל

עבודת האכילה שלו, התפעל והתפעם מאוד. שולחנו של ר' מיכל שבור היה ומט ליפול, ומגודל העניות ששרתה בבית כמעט לא היו אוכלים כלום. וכאשר התיישב עצמו רבי מיכל פעם אחת ביום לארוחתו הדלה, היה מתאנח וגונח בלב נשבר.

באחת הארוחות ביקש התלמיד לדעת פשר גניחות ואנחות הללו, מה מקומם דווקא בעת הסעודה. ובהיות כל עיקר תכלית ביאתו כדי ללמוד סדר עבודת האכילה, העז לשאול את רבי מיכל עצמו, מדוע בכל פעם שמתיישב לאכול הוא נאנח ודואב כל כך?

כשראה רבי מיכל שכונתו טובה וישרה ורוצה ללמוד דרכי אמת, פתח בפניו את סגור לבו: הנה אמרו רז"ל (ברכות נה.) בהא "דכתיב (יחזקאל מא כב) 'המזבח עץ שלוש אמות גבה', וכתוב (שם) 'וידבר אלי זה השולחן אשר לפני ה'". פתח במזבח, וסיים בשולחן. רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרייהו, כל זמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על ישראל, ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו". - השוו רבותינו ז"ל בזה את השולחן למזבח, לפיכך כאשר ניגש אני אל זה השולחן ומתבונן במזבח ה' השבור וההרוס, נשבר לבי בקרבי על צער הנורא של שכינתא קדישתא, המתגוללת בעפר קרנה. מהאי טעמא משאיר אני בדווקא את השולחן השבור והרעוע הזה, הגם שכבר כמה פעמים רצו בני הקהילה לרכוש לי שולחן חדש נאה ומהודר, אך כיצד אוכל לשבת בשולחן מפואר, בה בעת שהמזבח שכנגדו שבור ורצוץ ועבודתו בטלה. גם בסדר האכילה עצמה, אינני מסוגל להעלות על שולחני יותר ממעט לחם יבש ומים במשורה, כאשר בטלו מאיתנו כיום כל סדר קרבנות אשה ריח ניחוח לה'. ובכל עת שמתיישב אישי ישראל אל 'שולחנו של אדם' צריך הוא להתבונן במצב ודרגת המזבח המכוון כנגד השולחן, ולהתמלא לבו צער בהשתתפות צער שכינתא בגלותא!

לאחר תקופה קצרה ששהה התלמיד בביתו של רבי מיכל, והשתתף עמו יחדיו בכל סדרי ארוחותיו, חש כמי ששייבר בו את כל תאוות האכילה, וכמעט שלא היה מסוגל להכניס המאכל אל פיו, עד שהעלה אותו ר' מיכל ורוממו בדרגה עילאה בעבודת האכילה בקדושה ובטהרה.

לאחר שמיצה את לימוד עבודת האכילה במחיצתו של הצדיק בזלוטשוב, ארו את חפציו הודה למארחו בלב שלם, בעיקר על שהואיל ללמוד סדר אכילת אישי ישראל כראוי. ועתה שם את פניו אל אותה עיירה ששלחו רבו הבעש"ט, אל היהודי הנקרא ר' חיים.

בהגיעו אל אותה עיירה, החל לברר על יהודי בשם ר' חיים, מתחילה לא ידעו תושבי המקום למי כוונתו, בראותם איש תלמיד חכם נכבד ובעל צורה, הבינו שמחפש כנראה את אחד מרבני המקום, או תלמיד חכם חשוב. אך משדרש ובידר היטב, נודע לו על איש פשוט מאוד הנקרא 'רבי חיים' ומתגורר בקצה העיירה.

תיכף ניגש התלמיד אל אותו בית, ומצא את ר' חיים בביתו, הוא גילה איש פשוט ביותר, גיבור וחזק בעל ממדים גדולים... והציג את בקשתו להתארח בביתם לשבת קודש!

שחק היהודי לבקשתו המוזרה, וכי מה מצאת בך? חבל לך להעביר את השבת אצל איש פשוט כמוני, הנה יש כאן בעיירה כמה וכמה גבירים וכבדים, שישמחו מאוד לארח אותך, שם תהנה גם בחברת תלמידי חכמים חשובים, והיא לך 'עונג שבת' משלם!

אך האיש הפציר מאוד, שדוקא זה הבית מוצא חן בעיניו, בהיותו בית שקט וצנוע בקצה העיירה, רחוק מן ההמולה והרעש. ומעדיף הוא להתארח אצל יהודי פשוט בהשקט ובמונחה, ולא במקום שיש אורחים רבים...

נענה אפוא ר' חיים, ואמר: נו, באם מעדיף אתה להתארח דווקא בביתנו, נשמח לקבל אורח חשוב לכבוד שבת. ר'

תאווה, ולהתאים עבודתו לפי עניינו. ולמדנו משני סדרי עבודת אכילה הללו, שאחד המורב ואחד הממעיט ובלבד שימנע לכו לשמים! ואחר כוונת הלב הן הדברים, כי בדבר המסור אל הלב נאמר 'ויראת מאלוקיך', וצריך האדם לחשב היטב חשבון נפשו לדעת ולהבין בכל דבר מהו 'רצון השם' הנדרש ממנו. כמו שראינו כאן שני הפכים שונים, האחד עושה רצון ה' בתעניות ובסגופים, ואילו השני עושה רצון ה' באכילה רבה.

*

עם התחדשות השנה החדשה הבאה לקראתנו לשלום, נבואה נא בחרדת קודש להביע את ברכתנו ותפילתנו הנאמנה לקדם מעלת כבוד מורנו ורבינו הרה"צ שליט"א, העומד בראש המחנה ביד רמה, מאיר דרכנו ומיישר תיבותינו. ובפרט בהדרכה המדויקת במדור זה, מדי שבת בשבתו. ביחד עם נאות ביתו הרבנית הצדקנית תלית"א, ובניו הרבנים החשובים שליט"א, העומדים לימינו בכל עת. לכל העוסקים במלאכה בנאמנות, לכל הקוראים הנאמנים והאהובים, ולכל בית ישראל:

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּתְּנָבוּ וְתִתְּנָמוּ, לְאַחֵר לַחֲמִישׁ טוֹבִים וְלִשְׁלֹם, אֲמֵן וְאֲמֵן.

שאבי הצדיק סירב בפה מלא, ובקול בוטח ענה בשלילה מוחלטת, אני את דתי לא אמיר, ויהי מה! - תיכף ומיד תפסו בו הגויים האימתניים דחפיהו בחוזה והשליכוהו בכח על הארץ, והוא נפח לאלתר את נשמתו, בהיותו איש צנום וחלש, הרי הוא מת מיד, ה' יקום דמו, והיתה מלאכתם קלה.

אך אני למדתי מניסיונו של אבי, הנני מכין את עצמי כל ימי חיי לקראת אותו היום הגדול! כאשר יכנסו הגויים לכאן יצטרכו לעבוד ולטרוח קשה מאוד! אני לא אמות להם מהר כל כך בין האצבעות. הקידוש השם בהריגתי יהיה ממש עצום! מכין אני כאן לפניכם 'גוף' גדול וענק, כשירצו להרגני, אוכל להרגיש טוב טוב את הייסורים הגדולים, כשיצטרכו לבתר את בשרי חתיכות חתיכות, איזה קידוש השם גדול יהיה באותו יום, כשאזכה למות כך על כבוד שמו יתברך! - סיים האיש לגלות את סוד חייו הכמוס, באוני התלמיד המשתומם.

כשחזר התלמיד לבית רבו, וסיפר בפניו מה שראה בשני המקומות, הפוכים בלימודם זה מזה מקצה לקצה. - הסביר לו הבעש"ט, זה אכן מה שרציתי ללמדך כאן, אי אפשר לומר בדיוק בעבודת האכילה מה ואיך לעשות, שכן כל אחד לפי נפשו צריך לדעת היכן מסתתרת

שניסה התלמיד לחזור על שאלתו, בענין כמויות האכל המוגזמות, התחמק האיש ולא השיב תשובה המניחה את הדעת.

כשראה התלמיד שאין עצה לפניו, הוכרח לגלות האמת, ואמר, תדע נא ר' חיים, שלא במקרה הגעתי הנה לעיר זו וביקשתי להתארח דווקא בביתך, הנני תלמידו של מורי ורבי הבעש"ט הק', והוא שלחני אליך בדווקא, להתארח בביתך ולאכול עמך! ועתה מבקש אני ומפציר מאוד, שתגלה לי מדוע אוכל אתה כל כך הרבה?

כששמע ר' חיים את שמע הבעש"ט הק', וזוה האורח תלמידו הוא, שינה את כל גישתו אליו, הוא התנצל בפניו שמא לא כיבדו כראוי לפי ערכו הרם, ואמר שאם כן מוכרח הוא לגלות בפניו את סוד אכילתו הגדולה.

הנה אבי אהובי, פתח האיש וסיפר, היה אדם חלוש, רזה וצנום, בקושי אקליין פעקיל ביינער... [שק עצמות קטן], והנה כשהגיעו הקווקים הרשעים אל רחוב היהודים, והכריזו בקול גדול, שכל מי שלא ימיר את דתו להצטרף עמם, אחת דתו להמית. נכנסו גם לביתו של אבי בחמת זעם, ואיימו עליו בצעקותיהם, תחליט תיכף ומיד הנך משתמד או שהורגים אותך בו במקום! כמוכן

סדר חרש ונפלא לחג הסוכות >>

סדר חרש ונפלא לחג הסוכות

עם פירוש
• טיב הישועה •
ביאור משולב קל ונוח להבנה
מיוסד על פירושים הראשונים ד"ל ושאר מפרשים נכתב בשפה ברורה למען ידעו הקורא בו

• טיב הפנינים •
אוצרות ופנינים דרך דרוש ודמיון
המלחמים את האדם לעבודת הבורא יתב"ש למידות טובות ולאמונת אומן בעזר עולמים מתובל בפרקי מוסר והדרכה בעבודת ה' לאורם של רבותינו המפרשים

מאת הגד"צ
• שיחות ומאמרים •
על דרך העבודות השוה לכל נפש

מאת הגד"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09
מקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

היום תקבל ברחמים וברצון את תפילתנו
לקראת ימי הרחמים והרצון, ניתן יהיה להשיג

ספר תהלים

טיב התהילות
ביאור משולב קל ונוח להבנה
מיוסד על פירושים הראשונים ד"ל ושאר מפרשים נכתב בשפה ברורה ומפנימה למען ידעו הקורא בו

טיב הפנינים
אוצרות ופנינים דרך דרוש ודמיון
המלחמים את האדם לעבודת הבורא יתב"ש למידות טובות ולאמונת אומן בעזר עולמים מתובל בפרקי מוסר והדרכה בעבודת ה' לאורם של רבותינו המפרשים

מאת הגד"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09
מקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחוגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

0733-22-76-09 מקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרא! אל תחזיק טובה לעצמך. הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173